

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

12 oktober 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Interpellatie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verbrandingsoven voor ziekenhuisafval in Tienen

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de dioxinedepositiemetingen van april-mei 2000

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van GFT-afval

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 12 oktober 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.18 uur.*

Interpellatie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verbrandingsoven voor ziekenhuisafval in Tienen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Merckx tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verbrandingsoven voor ziekenhuisafval in Tienen.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik houd mijn interpellatie vanuit een tweeledige bekommernis. Er is enerzijds de concrete bekommernis over het dossier van de OSS-verbrandingsoven en de impact van die oven op de gezondheid van de omwonenden in Tienen. Anderzijds is er de bekommernis over het afhandelen van dit soort dossiers in het algemeen, en mijn verontwaardiging over het gebrek aan respect en engagement ten opzichte van de betrokken gemeentelijke overheid. Voor één keer maak ik hierbij misbruik van mijn dubbel mandaat als volksvertegenwoordiger en schepen in Tienen. Ik zal dit niet vaak meer doen : ik beëindig mijn dubbelmandaat op het einde van dit jaar.

OSS is een bedrijf op het industrieterrein in Tienen, dat in 1994 van de deputatie van de toenmalige provincie Brabant onder strikte voorwaarden een vergunning kreeg om in Tienen een verbrandingsinstallatie voor ziekenhuisafval, gekoppeld aan een wasserij, te exploiteren. Een van de strikte exploitatievoorwaarden was dat vanaf 1 januari 1996 de uitstoot van verontreinigde stoffen na verbranding voortdurend diende te worden gemeten. Over die uitbating is reeds heel wat te doen geweest. In de loop van 1997 stelde de milieu-inspec-

tie naast tal van andere overtredingen vast dat er nog steeds geen voortdurende rookgasmetingen plaatsvonden bij de exploitatie van de verbrandingsoven. Toen er onder druk dan toch metingen werden gehouden, bleek men de toegelaten uitstootnormen ver te overschrijden.

De stad heeft deze zaak nauwlettend gevolgd. Wij richtten verzoeken tot het uitvoeren van meetcampagnes aan de hogere overheid, die normaliter toch moet controleren. De stad spande een gerechtelijke procedure aan en adviseerde negatief bij alle latere regularisatie- en beroepsprocedures die door de exploitant werden ingediend. Dat waren er nogal wat. Al die jaren rustte op de lokale overheid de taak om haar burgers correcte en ernstige informatie te verstrekken. Telkens diende de stad te verwijzen naar de inspecties, de hangende procedures, de te respecteren termijnen, de adviesverplichtingen, de vermeende goede voornemens van het bedrijf, enzovoort. Het was om moedeloos van te worden.

Dit was niet altijd houdbaar : er werd een actiecomité opgericht, er waren herhaaldelijk klachten en er vonden betogingen plaats. De stad heeft steeds een consequente houding aangenomen, en alle haar ter beschikking staande middelen uitgeput. Maar de fase van het informeren was toch wel voorbij : er was een ministeriële beslissing nodig over het al dan niet in stand houden van de verbrandingsoven.

Het laatste jaar voelden we ons overgeleverd aan een reeds geruime tijd zwijgende Vlaamse overheid en een minister die er ook het zwijgen toe deed. Vrijwel precies een jaar geleden, op 28 september 1999, richtte het college van burgemeester en schepenen aan de minister van Leefmilieu een gemotiveerd verzoek tot opheffing of minstens schorsing van de milieuvergunning verstrekt aan OSS. Op 6 december, dus meer dan twee maanden later, ontving het stadsbestuur een korte brief van

Merckx-Van Goey

de administratie, waarin men stelde dat de deputatie bevoegd was en dat het dossier werd doorgestuurd. Op 24 februari, dus nogmaals twee maanden later, besliste de deputatie van Vlaams-Brabant de vergunning te schorsen. Het bedrijf tekende beroep aan.

Ik diende dit interpellatieverzoek in op 26 september, dus zeven maanden na dat beroep in maart. Op dat ogenblik, mevrouw de minister, had u nog steeds geen beslissing genomen. Zowel u als uw administratie zijn nochtans goed bekend met dit dossier, of dat zou althans toch moeten. Het gemotiveerde verzoek van de stad van een jaar geleden en de vele verslagen van de milieu-inspectie over de herhaalde overtredingen zijn overduidelijk. De stad schreef geregeld herinneringsbrieven aan de minister. We hebben nooit begrepen dat een minister die op andere terreinen heel vaak verklaringen aflegt, bleef volharden in haar stilzwijgen.

Ook was het niet zo dat er in Tienen geen eensgezindheid heerste. Tijdens de gemeenteraadszitting van 24 februari beloofde het Agalev-raadslid bij zijn minister te zullen aandringen op een snel optreden. In mei nam het actiecomité tegen de oven de groene minister in een brief op de korrel, omdat ze er nog niet toe was gekomen de verbrandingsoven te sluiten. De schepen van Leefmilieu is steeds blijven aandringen op een beslissing. Het was dus onbegrijpelijk dat er een jaar na het initiatief van de stad nog steeds geen antwoord was van de minister. Eind september kwam vanuit Tienen nogmaals de boodschap dat het nu toch wel lang genoeg had geduurd, maar de minister bleef ook toen zwijgen.

En wat gebeurde er dan plots ? Op 4 oktober 2000 konden de inwoners van Tienen tussen de vele bladzijden verkiezingspropaganda in het plaatselijke reclameblad een mededeling lezen van het Tienese Agalev-raadslid en een lid van het Vlaams Parlement. Die kwam er op neer dat OSS Tienen dicht zou gaan, daar de minister de vergunning voor deze ziekenhuisoven zou intrekken. Aangezien deze mededeling op deze datum kon verschijnen, moest dit feit toen toch al enkele dagen bekend zijn. In een grote advertentie ernaast riep men de mensen in heel grote letters op om die zondag om die reden op de Agalev-lijst te stemmen.

Niet alleen werd de stad Tienen niet geïnformeerd over het intrekken van de vergunning, mevrouw de minister, uw kabinet heeft de stad, die in september nog contact had opgenomen met het kabinet, ook

duidelijk voorgelogen. Pas op 6 oktober ontving de stad Tienen via een aangetekend schrijven een uittreksel uit uw beslissing om de vergunning in te trekken. Uw administratie verzocht ons dit volgens de normale procedure bekend te maken. In toepassing van deze procedure zullen de reglementaire bekendmakingen en affiches pas vandaag zowel ter plekke als aan het stadhuis kunnen worden aangebracht.

Laat er geen misverstand over verstaan : in Tienen is men verheugd over de intrekking van de vergunning en de sluiting van de verbrandingsoven. Maar toch is het een kaakslag voor het diligente stadsbestuur dit in de laatste week voor de verkiezingen als verkiezingspropaganda te moeten vernemen van een politieke partij en niet van de betrokken minister. De minister heeft zelfs haar eigen persbericht over de intrekking uitgesteld tot de politieke communicatie door haar partijleden was gebeurd. Men zou nog gaan denken dat ook de beslissing zelf om deze reden zo laat moest worden genomen.

Namens de inwoners van de stad Tienen meen ik dan ook dat we recht hebben op een antwoord van de minister op heel wat vragen. In mijn interpellatieverzoek som ik deze vragen op. Ik zal ze niet allemaal herhalen.

Een eerste reeks vragen heeft betrekking op de chronologie van de feiten, en vooral dan de stappen die de Vlaamse administratie en het kabinet hebben gezet sinds 7 maart. Wie is sinds 28 september 1999 hierover tussenbeide gekomen bij het kabinet of de administratie ? Welke diensten zijn om advies gevraagd in dit dossier ? Over welke punten diende er op 26 september, de dag waarop ik mijn interpellatieverzoek heb ingediend, nog uitsluitsel te worden gegeven opdat de beslissing eindelijk kon worden genomen ? Sinds wanneer bevindt het dossier van de administratie zich op uw kabinet ?

Dan heb ik nog vragen over de opstelling ten gronde. Hoe verantwoordt de minister dat ze, gezien de belangrijke en steeds wederkerende overschrijdingen van emissiewaarden voor dioxines, furanen en zware metalen, in al die tijd geen beslissing nam ? Dat was nochtans aangewezen in het belang van de volksgezondheid : alle diensten van de administratie wisten dat de meetresultaten slecht waren en bleven. Wat weerhield haar er zo lang van om het schorsingsbesluit van 24 februari van de deputatie van Vlaams-Brabant te bevestigen ?

Een derde reeks vragen gaat over de wijze waarop de minister een lokaal bestuur behandelt, en nalaat informatie te geven over de stand van zaken van de

Merckx-Van Goey

afhandeling van een beroep. Het ging hier om een beroep tegen een schorsingsbeslissing die de deputatie heeft genomen op verzoek van het lokaal bestuur. Waarom moest de stad Tienen zo lang wachten op spontane informatie van de minister? Waarom werd de uitkomst van de beroepsprocedure meegedeeld door partijleden van de minister, en werd dit pas op 6 oktober door de administratie aan de stad meegedeeld?

Hoe denkt de minister dat de stad haar elementaire plicht om haar burgers te informeren, nog op een ernstige en geloofwaardige wijze kan vervullen wanneer de stad en haar diensten door de hoogste verantwoordelijke van het Vlaams Gewest na meer dan een jaar nog steeds met een kluitje in het riet werden gestuurd? Dit druist toch in tegen elk beginsel inzake de openbaarheid van milieu-informatie en het behandelen van burgers met een minimum aan respect?

Klopt het dat op 22 september, zoals uw kabinet meedeelde aan de schepen van Leefmilieu, de juridische dienst nog steeds een onderzoek uitvoerde naar de beste procedure? Welke onduidelikheden over procedures bestonden er dan nog bij het kabinet? Kan de minister zeggen over welke instrumenten een lokaal bestuur beschikt om een gevaarlijk en ongewenst bedrijf definitief te sluiten als de minister en haar diensten in gebreke blijven?

De voorzitter: De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps: Ik vind het een gunstige ontwikkeling dat men niet langer vraagt of de oven moet worden gesloten maar wel wie de oven mag sluiten. Ik hoop dat die ontwikkeling zich doorzet. Ik stel vast dat de heer Willockx nu plots de oven in Sint-Niklaas wenst te sluiten.

De milieuwetgeving moet worden nageleefd. De politiek van de milieu-inspectie is steeds om te kijken of de norm wordt gehaald. Zo niet, wordt nagegaan of de installatie in gunstige zin kan worden aangepast. Indien men de norm niet kan halen, moet er een conclusie volgen. De bestendige deputatie is tot een conclusie gekomen, die de minister heeft bevestigd.

Mevrouw Merckx, u laat in uw verhaal uitschijnen dat de stad Tienen altijd al een fervent tegenstander van die oven is geweest en er alles aan heeft gedaan om hem te kunnen sluiten. Dat is misschien het geval sinds het actiecomité zeer actief is, maar

dat is niet altijd zo geweest. Ik ken de mensen van dat comité en heb ze altijd gesteund. Dat ik destijds ook bij minister Kelchtermans weinig steun vond, is een andere zaak.

Ik heb een brief bij van eind 1997 van de stad Tienen aan de bestendige deputatie. Die is ondertekend door de heren Vandermolten en Janssens. Op dat ogenblik was het standpunt niet zo duidelijk. Ik citeer: 'In het kader van de lokale economische politiek, gericht op het aantrekken van investeerders in deze hoek van het Hageland, hanteren wij als stelregel dat bedrijven die in Tienen wensen te investeren, bereid zijn zich te vestigen in een zoning overeenkomstig het gewestplan en in staat zijn de milieuvorwaarden na te leven, welkom zijn. Dit geldt ook voor het bedrijf NV OSS'. Ik denk dus dat de inhoud van de briefwisseling met de bestendige deputatie op het ogenblik dat de milieuvergunningaanvraag bij de milieuvergunningcommissie werd behandeld, van een andere orde was dan de officieel afgelegde verklaringen. In die zin moeten een aantal sterke uitspraken van mevrouw Merckx worden gerelativeerd.

Ik heb hier een persmededeling van 3 oktober 2000 van het kabinet van minister Dua, waarvan we ons kunnen afvragen of die 's morgens of 's avonds werd verspreid. Maar goed, de minister heeft een beslissing genomen, en dat is het belangrijkste. Bovendien is men niet over een nacht ijs gegaan en heeft men waarschijnlijk de verschillende mogelijkheden bekeken. De minister weet dat echter beter dan ikzelf. De hele zaak is dan uiteindelijk in de pers terecht gekomen. Als de Agalev-groep ter plekke iets sneller is geweest, betekent dat dat ze geluk heeft gehad. Voor het overige denk ik dat alles formeel is verlopen zoals het hoort.

De voorzitter: Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua: Mevrouw Merckx, ik ben toch een beetje verbaasd over de toon van het schriftelijke interpellatieverzoek. Er stond bijvoorbeeld 'Dua doewa'. Dua heeft inderdaad iets gedaan, maar dat had reeds jaren geleden kunnen gebeuren. De oven is uiteindelijk dicht en ik denk dat we daar allemaal blij mee zijn. Ook de stad Tienen en de omwonenden zijn daar gelukkig mee. Het besluit is inderdaad op 29 september 2000 genomen.

Vooraleer ik het volledige relaas doe, wil ik nog enkele zaken opmerken, want ik denk dat mevrouw Merckx een aantal redeneringsfouten maakt. Er waren jaren geleden al problemen met de oven, en ik neem het dan ook niet dat de milieu-inspectie hier wordt gevisieerd. Zij heeft immers altijd conse-

Dua

quent metingen uitgevoerd, gezegd dat die oven niet goed werkte en dat er moest worden opgetreden. Mijn voorganger heeft daar echter nooit op gereageerd.

Alvorens ik inga op de concrete vragen over het verloop van het verzoek tot opheffing of toch minstens tot schorsing van de milieuvergunning dat door het college van burgemeester en schepenen is ingediend, wil ik er op wijzen dat ik op 5 september 1999 een uitbreiding heb geweigerd van de verbrandingsinstallatie met een wervelbedoven. In die zin was ik dus al vroeger bij het dossier betrokken.

De verbrandingsoven zelf ligt al stil sinds medio 1999, met uitzondering van enkele periodes van maximaal tien opeenvolgende dagen waarin nieuwe emissiemetingen werden uitgevoerd. Daarna moest de oven opnieuw sluiten. Deze metingen werden uitgevoerd met medeweten van de milieu-inspectie, en de resultaten werden aan de stad meegedeeld.

Ik schets het verloop van het dossier in eerste aanleg. Aan het verzoek tot schorsing of tot opheffing van de milieuvergunning van OSS te Tienen gaat een hele geschiedenis vooraf. In 1996, 1997, 1998 en 1999 werd door de milieu-inspectie meermaals een proces-verbaal opgesteld wegens het niet-naleven van de vergunningsvoorwaarden. Dat heeft in 1999 geleid tot meerdere schriftelijke aanmaningen tot stopzetting van de exploitatie, dit tot men de nodige garanties in verband met het halen van de emissienormen kon bieden.

Toen bleek dat de dioxine-uitstoot boven de vastgestelde norm bleef, hebben de milieu-inspectie en de stad Tienen een verzoek tot mij gericht om de milieuvergunning te schorsen of op te heffen. Het is dus juist dat de stad Tienen mij op 28 september 1999 een brief schreef met de bovenvermelde vraag. In een nota van 29 september 1999 vroeg de afdeling Milieu-inspectie mij hetzelfde.

In een nota van 11 oktober 1999 verzocht ik de directeur-generaal van Aminal beide verzoeken voorafgaandelijk te onderzoeken, en mij te informeren over mijn bevoegdheid om in die zaak op te treden. In een nota van 22 oktober 1999 antwoordde de directeur-generaal van Aminal mij dat in dit dossier de bestendige deputatie van de provincieraad de bevoegde overheid was. Het was een hele juridische discussie omdat een minister nooit uitspraak had gedaan over de eerste milieuvergunning.

Het was onze bedoeling dat ik door mijn weigering van de uitbreiding bij het dossier betrokken zou worden. Dat heeft van de juridische dienst veel onderzoek gevergd. Uiteindelijk heeft de afdeling Milieuvergunningen mij in een brief van 6 december 1999 meegedeeld dat uit onderzoek was gebleken 'dat de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant de bevoegde overheid is.' Conform artikel 47 van Vlarem moet een dergelijk procedureel verzoek worden ingediend bij de in eerste aanleg bevoegde overheid, tenzij een hogere overheid een of meer van de lopende vergunningen heeft gewijzigd. In december 1999 heb ik dus reeds al het mogelijke gedaan om via een juridisch onderzoek proberen in te gaan op het verzoek van de stad Tienen, maar de juridische dienst heeft mij formeel geantwoord dat het onmogelijk was.

De afdeling Milieuvergunningen heeft vervolgens de verzoeken voor verdere behandeling doorgestuurd naar de bestendige deputatie. Die is er toch ook drie maanden mee bezig geweest, wat volgens mij bij dergelijke beslissingen normaal is. Op 24 februari 2000 werd dan beslist de milieuvergunningen te schorsen, met uitzondering van die voor de aan de verbrandingsoven gekoppelde wasserij.

Tussen 29 september 1999 en 24 februari 2000 is dus echt alles gedaan om de zaken zo vlug mogelijk te laten verlopen en om vanuit mijn ambt in te grijpen. Uiteindelijk is het de bestendige deputatie geweest die gelukkig een opschorting van de vergunning heeft uitgesproken.

Nu zal ik even ingaan op het verloop van het dossier in beroep. In een brief van 25 februari 2000 vroeg de burgemeester van Tienen mij de schorsing van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant van 24 februari 2000 te bevestigen, en het standpunt van de stad bij te treden. Deze brief werd via een kabinetsnota aan de afdeling Milieuvergunningen bezorgd.

OSS is vervolgens op 7 maart 2000 in beroep gegaan. Zo is het dossier uiteindelijk bij mij terecht gekomen. Op 14 maart 2000 heeft de afdeling Milieuvergunningen het beroep ontvankelijk verklaard. De Vlaremprocedure werd vervolgens toegepast. Dat betekent dat alle adviezen werden opgevraagd. De brieven hiervoor werden naar de verschillende afdelingen gestuurd op 14 maart 2000. De volgende adviezen werden verkregen : op 22 maart 2000 het advies van de afdeling Stedenbouwkundige Vergunningen en het advies van de OVAM, op 24 maart 2000 het advies van de VMM, op 27 maart 2000 het advies van de afdeling Preventieve en Sociale Gezondheidszorg en op 24 juli

Dua

2000 het advies van de afdeling Milieuvergunningen. Dit laatste was het belangrijkste advies. Het feit dat dit advies zo laat werd uitgebracht, heeft waarschijnlijk te maken met het grote aantal aanvragen dat de afdeling te verwerken krijgt.

Op 3 mei 2000 heeft de afdeling Milieu-inspectie uit eigen beweging metingen laten uitvoeren om een evolutie te kunnen vaststellen. De resultaten daarvan zijn bij mij terechtgekomen zodat ik voldoende op de hoogte was van de situatie.

Via een nota van 1 augustus 2000 bezorgde de afdeling Milieuvergunningen mij op 8 augustus 2000 haar voorstel van besluit op basis van de verschillende adviezen. Het ging om een bevestiging van de schorsing. Dat is zeer belangrijk. Mijn diensten adviseerden immers de schorsing van de bestendige deputatie te bevestigen.

Mevrouw Merckx, ik heb de burgemeester van Tienen op 11 augustus 2000 een brief geschreven en meegedeeld dat het dossier zich in de laatste fase van de beoordeling bevond en dat ik, nadat mijn medewerkers alle elementen in het vervolledigde dossier hadden beoordeeld, zo snel mogelijk een beslissing zou nemen. Ik heb de stad expliciet gevraagd om nog even geduld te oefenen, omdat de betrokken medewerkers in augustus 2000 met vakantie waren. Uiteindelijk werd op 29 september 2000 de bedoelde vergunning opgeheven.

Waarom hebben wij uiteindelijk tot 29 september moeten wachten om een beslissing tot opheffing te nemen? Mijn medewerkers stelden op basis van wat we allemaal hadden gehoord en vernomen van de stad Tienen en van de actiegroepen, dat een schorsing hetzelfde was als wat er altijd al was gebeurd, namelijk OSS de kans geven te bewijzen toch aan de normen te kunnen voldoen. Een schorsing laat immers een heropening van de oven toe. Wij hebben vervolgens de juridische dienst de vraag voorgelegd of het niet mogelijk was de vergunning in te trekken. Later heb ik de beslissing genomen de oven definitief te laten sluiten.

Mevrouw Merckx, ik wil nog zeggen dat zo een beslissing niet op één dag kan worden genomen. Ik wilde ook niet halsoverkop over de sluiting van een verbrandingsoven beslissen, en heb zelfs overwogen te wachten tot na de verkiezingen. Ik moest eerst immers zeker weten dat ik juridisch sterk stond en dat de uitbater niet naar de Raad van State zou stappen om mijn beslissing aan te vechten. De druk van de lokale Agalev-groepen die bij

mij voortdurend aan de telefoon hingen, heeft er uiteindelijk toe bijgedragen dat ik op 29 september 2000 toch de knoop heb doorgehakt.

Het vermelde ministerieel besluit werd op 3 oktober 2000 door de afdeling Milieuvergunningen ontvangen. Die heeft dat dan verder bij brieven van 3 oktober betekend, onder meer aan de burgemeester en het college van burgemeester en schepenen van de stad Tienen.

Wat ten slotte de informatie voor de stad Tienen betreft, kan ik alleen maar vaststellen dat de kennisgeving van de uiteindelijke beslissing over het beroep in deze volledig conform de voorgeschreven Vlaremprocedure gebeurde. Die kennisgeving heb ik trouwens niet in de hand: dat is een zuiver administratieve aangelegenheid.

Wat de verwijzing naar de openbaarheid van milieu-informatie betreft, moet ik vaststellen dat mij in dit dossier geen dergelijke aanvraag tot inzage in het dossier bekend is. Overigens is het zo dat op basis van het decreet inzake openbaarheid van bestuur op elk moment bij de afdeling Milieuvergunningen inzage kon en kan worden gevraagd van het hele dossier.

Tot besluit kan ik stellen dat dit dossier volledig correct en consciëntieus werd afgehandeld. Er is niet over één nacht ijs gegaan. De exploitant kreeg meermaals de gelegenheid om aan te tonen dat zijn installatie eventueel toch kon beantwoorden aan de vigerende regelgeving. Telkens werd met medeweten en toestemming van de bevoegde diensten op tijdelijke basis een proefdraai toegestaan. Zodra het schorsings- of opheffingsdossier werd ingediend, is dit ook met bekwame spoed afgewerkt.

Ik wil ten slotte nog de volgende opmerking maken. De laatste maanden vraag ik systematisch bij de afdeling Milieuvergunningen de schorsingsdossiers op. U weet dat er geen termijn staat op dergelijke schorsingsdossiers. Ik krijg nu dossiers die meer dan drie jaar oud zijn. Mijn voorganger – en ook de afdeling – maakte er blijkbaar een gewoonte van om schorsingsdossiers verticaal te klasseren. Ik heb nu de opdracht gegeven dat dergelijke dossiers binnen een jaar uitgeklaard moeten zijn. Ik heb begrip voor de stad Tienen. Als zo'n verzoek wordt ingediend, moet daarop gereageerd worden. Blijkbaar werd dat echter in het verleden niet gedaan, of toch zeker niet systematisch gedaan.

Dua

Hoe dan ook, iedereen is nu blijkbaar tevreden dat de oven gesloten is. Het eindresultaat is dus in orde : eind goed, al goed.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, in Tienen is men inderdaad blij met de opheffingsbeslissing tot intrekking van de vergunning. Dat was trouwens ook op 28 september onze hoofdvraag. We hadden toen een gemotiveerd verzoekschrift tot opheffing. Indien dit niet mogelijk was, vroegen we een schorsing. Onze hoofdvraag was echter een opheffing.

Als hierover dan toch enige juridische onduidelijkheid was, begrijp ik eigenlijk niet goed waarom dit niet ab initio, op het ogenblik van onze vraag in september 1999, aan de orde werd gesteld. De wijze waarop u ons verzoekschrift van 28 september afhandelde, had vooral te maken met de vraag wie er bevoegd was om dit te doen. U had het dossier al zo lang. Het lijkt me dan ook een zwakke uitleg om te zeggen dat de omschakeling van een schorsing naar een opheffing in dergelijke mate voor een vertraging zou zorgen in de behandeling van dit dossier.

Minister Vera Dua : Die discussie werd gevoerd tussen 4 en 29 september. Dat is dus toch niet zo lang. Hoe dan ook, de discussie over wie bevoegd is, is ook niet echt eenvoudig. De milieudienst van Tienen had misschien beter vooraf nagekeken wie de bevoegde overheid was.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Dat heeft men gedaan. Toen we in september 1999 dat gemotiveerd verzoekschrift indienden, deden we dat in overleg met de milieu-inspectie. Ik wil hier overigens niet de indruk wekken dat er een conflict is tussen de milieu-inspectie en de diensten van de stad Tienen. Alles is telkens in overleg gebeurd. Op het ogenblik dat we principieel over het al dan niet intrekken of schorsen van vergunningen weinig gehoor kregen bij de hogere overheid, zijn we zelfs in kort geding naar de rechtbank geweest. Het was op advies van de milieu-inspectie dat we niet zelf de uitvoering van dit vonnis hebben gevraagd.

Op 2 maart 2000 hebt u op een vraag van de heer Sannen al geantwoord dat vanaf dat moment alle beroepsdossiers binnen twee maanden afgehandeld zouden worden. Ik lees even voor uit het verslag. De heer Sannen zegt dat u zich ertoe engageert om een dergelijke procedure in de toekomst binnen twee maanden af te handelen. Hij sugge-

reert dat het dan ook wenselijk is om dit op termijn juridisch vast te leggen. U engageert zich wel, maar daarmee alleen is de onzekere toestand nog niet weggewerkt.

Een beetje boos hebt u toen gereageerd dat u ervan uitgaat dat de overheid ervoor moet zorgen dat ze goed functioneert, dat elke burger binnen een redelijke termijn een antwoord moet krijgen op welke vraag ook, en dat het dan eigenlijk niet nodig is om dat ook juridisch te verankeren. De heer Sannen heeft toen gerepliceerd dat hij hoopte dat u dat engagement zou kunnen handhaven.

Ik stel nu vast dat de periode van maart tot eind september langer is dan die twee maanden. Het is duidelijk dat u dat engagement niet hebt kunnen handhaven. Ik betreur dat. Het is spijtig dat dit zo lang heeft moeten duren.

Ik neem ook akte van uw overweging om dit pas na de gemeenteraadsverkiezingen bekend te maken. Ik betreur dat het toch ook daar enigszins de inzet van is geweest. Vanuit onze stad kunnen we dat moeilijk aanvaarden van onze hogere overheid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de dioxinedepositiemetingen van april-mei 2000

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de dioxinedepositiemetingen van april-mei 2000.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, dankzij de Vlaamse Milieumaatschappij krijgen we altijd een zeer grondig overzicht van de situatie inzake het neervallen van dioxines in de neerslagkruiken. Dat is zeer leerrijke lectuur. Het blijkt dat de achtergrondvervuiling aan dioxines in Vlaanderen een dalende trend vertoont. Dat is goed nieuws, en bijzonder hoopgevend.

Toch blijven er enkele pijnlijke uitschieters. Die uitschieters zijn ook nogal hardnekkig. We raken daar blijkbaar niet zo goed van af. In de meetcam-

Malcorps

pagne van april-mei van dit jaar werden opnieuw zeer sterk verhoogde concentraties gemeten in Hoboken, Olen, Menen en Roeselare. Dit was niet de eerste keer. Integendeel, dit is al verschillende keren op rij zo geweest. Vooral de invloed van de non-ferro-industrie, met name het bedrijf Union Minière, zowel actief in Hoboken als in Olen, blijft opvallend hoog. Dat is al verschillende jaren zo.

Mevrouw de minister, kunt u mij meedelen welke structurele maatregelen genomen zijn en nog genomen zullen worden om de situatie te saneren? Ik weet dat men daar al een tijdje mee bezig is: al van tijdens de periode van uw voorganger. Hoe kan men nu echter de situatie saneren zodat de grenswaarden gehaald worden die overeenstemmen met de maximale innamedosissen zoals die zijn vastgelegd door de Wereldgezondheidsorganisatie? U weet dat de WGO die norm nog eens verstrengd heeft op basis van het meest recente wetenschappelijk onderzoek. Meer bepaald is de vraag of de Vlaamse emissienorm van 1 nanogram TEQ dioxine per kubieke meter volstaat om de door de Vlaamse Milieumaatschappij nu gehanteerde grens- en/of richtwaarde voor depositie van dioxines permanent te halen. Er is natuurlijk een verband tussen wat er uit de schoorsteen komt en wat er uiteindelijk wordt gemeten: datgene wat neerslaat op de bodem of in de neerslagkruiken. Biedt die norm voldoende garantie?

Nog moeilijker is de situatie in Menen en Roeselare. In Hoboken en Olen weten we immers duidelijk over welke bedrijven het gaat. In Menen is het nu het achtste jaar op rij dat er te hoge deposities worden gemeten. Na de sluiting van de Franse verbrandingsoven van Haluin werd een verbetering vastgesteld. Dat was dus zeker een belangrijke dioxinebron. Daarover is weinig twijfel. Er zijn echter natuurlijk ook nog andere bronnen in het noorden van Frankrijk.

De Vlaamse Milieumaatschappij gaat ervan uit dat de verbrandingsoven van Menen niet de oorzaak is van wat er rest aan dioxinevervuiling. De vraag is dan natuurlijk wat dan wel de oorzaak is. De gemeten waarden blijven veel te hoog. Er wordt al jaren aangedrongen op het lokaliseren en saneren van de dioxinebron, ook als die over de grens in Noord-Frankrijk zou liggen. Waarom duurt dit zo lang? In Gent slaagt men erin om op een half jaar tijd de schuldige de lokaliseren en te saneren.

Ook het probleem in Roeselare is niet nieuw. Wat zijn hier de mogelijke bronnen als het de oven niet

is? Het is natuurlijk nogal delicaat om de namen van verdachte bedrijven zomaar te noemen, maar de mensen hebben toch het recht om te weten in welke richting er wordt gezocht? In het rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij zegt men dat andere bronnen bemonsterd zullen worden. Zal er op korte termijn een oplossing komen voor dit probleem?

Ten slotte heb ik nog een meer structurele vraag. Bieden de dioxinedepositiemetingen voldoende waarborgen om er verregaande conclusies aan te verbinden, zoals meestal gebeurt naar aanleiding van het uitbrengen van deze rapporten? Men hoort immers nogal snel de volgende redenering: waar er weinig wordt gemeten, is er totaal geen probleem; waar er veel wordt gemeten, is er wel een probleem. Wordt er gestreefd naar een verdere verfijning van de meetmethode? Waarom zijn de dioxinedepositienormen nog steeds niet bij wet vastgelegd, hoewel er in de vorige periode in opdracht van uw diensten door VITO al een studie is gemaakt? Hoe zit het met de dioxinebodempnormen?

Wanneer wordt de nieuwe expertencommissie aangesteld om samen met de milieu-inspectie de dioxineproblematiek verder onder controle te brengen? Dit is ook een delicaat punt. Het gaat hier om de vroegere commissie-Baeyens. Ik heb altijd gezegd dat het duidelijk moet zijn dat de milieu-inspectie haar verantwoordelijkheid heeft en dat daar geen afbreuk aan moet worden gedaan. Die mensen leveren zeer goed werk. De expertencommissie had haar verdienste: er zaten zowel mensen in die technisch ovens kunnen evalueren, als mensen die zich bezighouden met de volksgezondheid. Die commissie heeft nuttige adviezen uitgebracht. In het verleden hebben ze hier heel wat uren aan besteed. Het kan nuttig zijn dat een dergelijke expertencommissie in de toekomst de zaak verder van nabij kan volgen. Ondanks de dalende trend, mogen we er immers nog niet van uitgaan dat we het hele dioxineprobleem volledig onder controle hebben. Enige expertise zou dus toch nog altijd wenselijk zijn.

De voorzitter: Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua: Uit de laatste meetcampagne van de VMM blijkt inderdaad dat er sterk verhoogde dioxinedeposities werden vastgesteld in Olen, Hoboken, Menen en Roeselare. Dat zijn de vier probleemgebieden. Voor alle duidelijkheid: dit levert geen acuut gevaar op voor de volksgezondheid, maar duidt wel op de aanwezigheid van een of meerdere punt- of diffuse bronnen. Het is duidelijk dat we moeten zoeken naar mogelijkheden of

Dua

middelen om die te saneren zodat de verspreiding van dioxines in het milieu verminderd kan worden.

Ik ga nu in op uw vragen. Eerst is er de non-ferro-industrie in Hoboken en Olen. In Hoboken heeft men inderdaad opnieuw vrij hoge waarden vastgesteld. Al mijn diensten zeggen me dat dit nogal verrassend is, en bijna onverklaarbaar. Bij de diverse emissiemetingen die de voorbije jaren plaatsvonden in opdracht van zowel het bedrijf als de afdeling Milieu-inspectie, werden immers geen verhoogde emissiewaarden vastgesteld.

Dat doet dus vragen rijzen over de bron van deze verhoogde depositie. Het is niet uit te sluiten dat ook diffuse emissies hier een belangrijke rol spelen. U hebt daar trouwens nog een vraag over gesteld op 18 februari. Ik heb toen geantwoord dat de afdeling Milieu-inspectie dit najaar emissiemetingen zal laten uitvoeren specifiek bij de smelter van Union Minière Hoboken. Men zoekt ondertussen ook verder naar andere potentiële bronnen binnen of eventueel buiten het bedrijf. Maar allicht situeren ze zich binnen het bedrijf.

Hoewel de vroegere smelterij ondertussen werd gesaneerd, stelt de VMM toch een dioxinegradiënt vast naar het bedrijf toe, wat betekent dat het bedrijf waarschijnlijk aan de basis ligt. Om uit te sluiten dat dit te wijten is aan een historische vervuiling, veroorzaakt door opwaaiend stof, zullen nu ook bodemonsters worden genomen en moet aanvullend het dioxinegehalte in emissies worden gemeten zoals ik daarnet beschreef. Het bedrijf voert zelf een aantal metingen uit inzake dioxinedepositie. Dan gaat het vooral over straatstof en dergelijke. Deze metingen zullen worden vergeleken met de VMM-gegevens om uitsluitsel te geven over de herkomst van de depositie. Men onderzoekt dus of het niet gewoon het opwaaiend stof van vroegere dioxine-uitstoten is dat verantwoordelijk is voor die hoge depositiemetingen. Ik verzeker u dat het geen gemakkelijke klus is om dit te achterhalen.

Aan de problematiek van Olen besteedt de afdeling Milieu-inspectie al jaren de volle aandacht. Nadat uit emissiemetingen was gebleken dat de uitstoot van enkele installaties van Union Minière zeer beduidend was, begon men vanaf 1998 met een saneringsprogramma om die dioxine-emissies te beperken, een programma dat voortdurend werd gevolgd door de afdeling Milieu-inspectie.

De afdeling Milieu-inspectie maande het bedrijf in juli 1998 aan om tegen eind 1999 een emissiecon-

centratie met minder dan 0,5 nanogram TEQ te bereiken op de Contimelt-installatie. Ik weet dat de interpellant, gezien zijn grote kennis, die installatie onmiddellijk zal weten te situeren. Deze koper-smelter heeft het grootste rookgasdebiet en een belangrijk deel van de ingezette grondstoffen bestaat uit schroot. De sanering werd daarom in eerste instantie op deze installatie toegespitst. Door een verbeterde procesbewaking en de injectie van actieve kool voor de mouwenfilter slaagt men er in om sinds het voorjaar van 2000 de dioxine-uitstoot beneden de 1 nanogram te houden. Dat is nog niet ideaal, maar als men bekijkt vanwaar we komen, is dit toch een gevoelige verbetering.

In de milieuvergunning door ons verstrekt op 21 april 2000, is precies voor die Contimelt-installatie een emissiegrenswaarde van 1 nanogram opgenomen. We hebben daarover vooraf contact gehad met Union Minière, en die grens is werkelijk op het scherp van de snee : zo ver konden ze op dat ogenblik gaan. Deze concentratie wordt tweemaandelijks gemeten in opdracht van Union Minière.

Gelet op de grote schouwhoogte van deze bron manifesteert de dioxinedepositie die hiervan afkomstig is, zich natuurlijk het sterkst op enkele kilometers afstand van het bedrijf. Op te merken in dit verband is dat de door de VMM gemeten depositie in de punten 2 en 3 – precies op grotere afstand – een daling vertoont. Er is dus sprake van een erg ingewikkelde puzzel. Ik denk dat die daling te maken heeft met de strengere aanpak voor de kopersmelterij.

Uit verder onderzoek bij Union Minière Olen bleek dat ook bij diverse andere installaties binnen het bedrijf een hoge dioxine-uitstoot voorkwam. Verspreidingsberekeningen van de VITO toonden aan dat deze bronnen in belangrijke mate kunnen bijdragen tot de depositie in de omgeving van het bedrijfsterrein. Hierbij was het opvallend dat bronnen met een geringe schouwhoogte ondanks een beperkt rookgasdebiet toch een grote bijdrage kunnen leveren tot de depositie in de nabije omgeving van het bedrijfsterrein. Het komt er dus op neer dat men één zeer groot probleem oplost, waarna zich binnen dat bedrijf nog vele, iets kleinere problemen manifesteren. Dit verklaart waarom er op dat ene punt het dichtst bij de bedrijfszetel toch nog een sterk verhoogde depositie werd vastgesteld.

Door het aanvankelijk ontbreken van emissiegegevens die een zicht gaven op het belang van de dioxine-uitstoot van de andere bronnen, begon de sanering van deze installaties later dan bij de Contimelt, waarover reeds een paar jaar discussie be-

Dua

stond. Sinds dit voorjaar zijn ook bij de sproei-roostovens van de kobaltafdeling en bij de ovens van de verticale gietingen – in de koperafdeling – emissiebeperkende maatregelen genomen, met gunstig gevolg. De laatst gemeten dioxineconcentraties lagen beneden 1 nanogram TEQ voor een van de sproei-roostovens, en beneden 0,1 nanogram TEQ voor de verticale gietingen. We gaan er van uit dat de volgende metingen bij de dichtere meetpunten een verbetering zullen opleveren.

In augustus 2000 werd nog een zeer hoge dioxine-emissieconcentratie gemeten op de Contirod-installatie. Dat is dus in de koperafdeling. Sinds 1 september 2000 wordt ook hier sorbaliet, een mengsel van kalk en bruinkool, geïnjecteerd. De resultaten van nieuwe emissiemetingen, die eind september 2000 plaatsvonden, zullen moeten uitwijzen of deze maatregelen effectief hebben geleid tot een beperking van de dioxine-uitstoot.

In uitvoering van een bijzondere voorwaarde van de milieuvergunning van 21 april 2000 loopt er nu een haalbaarheidsstudie, waarin voor alle installaties wordt nagegaan of een emissieconcentratie van 0,1 TEQ op korte termijn kan worden bereikt. Het bedrijf heeft dus de opdracht dit te onderzoeken. Deze studie moet tegen 21 april 2001 zijn afgerond. De situatie van de dioxine-uitstoot wordt in elk geval nauwlettend gevolgd door de afdeling Milieu-inspectie : dat garandeer ik u. Ook op mijn kabinet wordt dit op de voet gevolgd.

De VMM heeft in haar laatste meetcampagnes metingen uitgevoerd op diverse afstanden van Union Minière, en de gradiënt naar het bedrijf bevestigt de band met het bedrijf als dioxinebron. In haar volgende meetcampagne voorziet de VMM nog in bijkomende metingen om die band te bevestigen.

Noteer ten slotte – maar dat weet de interpellant bijzonder goed – dat voor deze installaties geen EU-dioxine-emissienormen bestaan. Vlaanderen neemt het voortouw om dwingende dioxinenormen vast te stellen voor dergelijke installaties. Het is trouwens de bedoeling dat Vlaanderen naar aanleiding van het EU-voorzitterschap een symposium organiseert om initiatieven te nemen op Europees vlak zodat men komt tot het uitvaardigen van dioxinenormen voor dergelijke installaties.

De relatie tussen emissieconcentratie en gemeten depositie is een moeilijke kwestie, waarop geen eenduidig algemeen antwoord mogelijk is. De dioxinehoeveelheid die neervalt in een bepaalde

omgeving, is immers afhankelijk van heel wat andere factoren dan de loutere concentratie in de rookgassen ter hoogte van een emissiepunt, zoals het aantal bronnen in de omgeving, het rookgasdebiet, weersomstandigheden, het aantal werkingsuren van de installatie, enzovoort. Het is dus niet steeds mogelijk om algemene conclusies te trekken over de omvang van de dioxinedepositie en de relatie met een puntbron, louter steunend op de concentratienorm.

In Hoboken zijn momenteel geen geleide bronnen bekend waarvan de emissie 1 nanogram TEQ overschrijdt, maar wel is er één plaats waar de dioxinedepositie sterk verhoogd is. In Olen is het nog te vroeg om uit te maken of de concentratiebeperking die nu is opgelegd, zal resulteren in een verlaagde dioxinedepositie. Maar normaliter zou dit volgens ons het geval moeten zijn. Dan heb ik nog wat technische uitleg over wat is opgelegd, maar ik zal u daarvan een kopie bezorgen.

Menen is nog een andere kwestie. Daar hebben we een aanhoudend hoge dioxinedepositie in de Werkvikstraat. De sterke afname van de dioxinedepositie op de andere meetpunten kan worden verklaard door de sluiting van de Franse verbrandingsoven in Halluin. In het verleden werden al enkele potentiële bronnen onderzocht, maar toch vindt men de bron niet. Dat is een spijtige conclusie, maar het is zo.

In het najaar zal de afdeling Milieu-inspectie bijkomende metingen doen bij enkele installaties in de omgeving om te zien waar eventueel een verhoogde dioxine-uitstoot kan voorkomen. Alleszins weten we dat bij de huisvuilverbrandingsinstallatie van Menen geen sprake is van een verhoogde dioxine-uitstoot. Deze installatie ligt dus niet aan de basis van de verhoging.

De heer Johan Malcorps : Welk soort van installaties gaat men onderzoeken ?

Minister Vera Dua : Het is zeer moeilijk voor mij om te zeggen dat men bedrijf X of Y gaat controleren. In Gent kon men op basis van een milieuvergunning nagaan waar sprake is van potentiële dioxinebronnen, zodat er een selectie kon worden gemaakt. In Gent heeft men zo de bron gevonden. Ik ben hier dus vrij optimistisch over. Ik heb veel vertrouwen in de daadkracht van de afdeling Milieu-inspectie. We zullen dus voortdurend metingen doen in Menen en de bedrijven beter controleren, zodat we kunnen nagaan waar het probleem vandaan komt.

Dua

In Roeselare gaan we een bijkomend onderzoek verrichten naar aanleiding van de verhoogde dioxinedeposities in april en mei. We weten dat de huisvuilverbrandingsinstallatie ter plaatse geen verhoogde dioxine-uitstoot vertoont, zodat men die normaliter buiten beschouwing kan laten. De afdeling Milieu-inspectie is van oordeel dat een andere bron in de omgeving de oorzaak moet zijn van die verhoogde depositie. Bij een potentiële, uiteraard niet nader genoemde bron gaat men dit najaar systematisch dioxine-emissiemetingen verrichten om na te gaan of hij de oorzaak is. Ook in Roeselare zal men bijkomende metingen uitvoeren.

Dan wil ik nog even ingaan op de meetmethode. De waarden van de dioxinedepositiemetingen moeten dienen om de kwaliteit van de omgevingslucht te bepalen en niet zozeer om één bepaalde bron te detecteren. Natuurlijk leiden verhogingen bij het bekend worden van de resultaten automatisch tot de vraag naar de schuldige. Maar dat is uiteindelijk niet de bedoeling van die metingen. Het is dus soms gevaarlijk om daaruit conclusies te trekken.

Wel kan men die metingen gebruiken om na te gaan of een bepaald soort sanering een effect heeft gehad op de kwaliteit. Dit was het geval op bepaalde punten in Hoboken en Olen. Dit kan dienen om na te gaan of die effecten er zijn, om evoluties in de tijd volgen en om bijkomende informatie te hebben om potentiële bronnen op te sporen. Enkel wanneer zeer veel meetkruiken in een bepaald gebied zouden worden geplaatst – dan nog rekening houdend met verschillende bronnen, de ligging enzovoort – kan meer informatie over potentiële bronnen worden afgeleid. Maar u weet dat dioxinemetingen zeer duur zijn: het is dus niet evident om overal in Vlaanderen een zeer gedetailleerd meetnet te creëren.

Om de gegevens te interpreteren, moet men natuurlijk een toetssteen hebben. Noch in Vlaanderen, noch in het buitenland bestaan wettelijke normen hiervoor. In het kader van de werkzaamheden van de Commissie ter Evaluatie van de Milieureglementering heeft men wel voorstellen uitgewerkt voor grens- en richtwaarden. Hierbij heeft men zich gebaseerd op gegevens van de VITO. Daar ging men uit van een maximale innamedosis van 1 tot 4 picogram TEQ per kilogram lichaamsgewicht per dag. Dat is de norm die wordt voorgesteld door de WGO.

Ik heb aan de afdeling Milieuvergunningen de opdracht gegeven om deze problematiek mee in overweging te nemen in het onderzoek tot het actualiseren van titel II van Vlarem. Ik verwacht dat mij de eerstkomende maanden concrete ontwerp teksten hierover zullen worden voorgelegd. Zoals reeds gezegd, gaan we dit probleem aankaarten op Europees vlak, naar aanleiding van het EU-voorzitterschap.

Op basis van de afnemende gemeten depositiewaarden in de omgeving van gesaneerde bronnen en voortgaand op de huidige gemeten waarden, kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de door de VMM gehanteerde maandgemiddelde richtwaarde van 6,8 pg TEQ per vierkante meter per dag ambitieus, maar tevens op termijn haalbaar is op de meeste plaatsen in Vlaanderen. De OVAM zal met de problematiek van de bodemdioxinenormen rekening houden bij een volgende wijziging van de bodemsaneringswetgeving.

Ik wil tot slot nog iets zeggen over de expertencommissie. Die commissie zal de controles niet uitvoeren. Dat is de bevoegdheid van de milieuinspectie en de officieren van de gerechtelijke politie. De afdeling Milieu-inspectie kan echter wel een beroep doen op de expertencommissie, maar enkel ter advisering en voorlichting. De eventuele rol van de bijzondere onderzoekscommissie is trouwens als dusdanig omschreven in Vlarem. We moeten er in de loop van de volgende maanden dus voor zorgen dat er opnieuw een adviserende instantie komt.

De administratie heb ik de opdracht gegeven om na te gaan op welke manier een expertencommissie goed kan functioneren. In het verleden waren daar immers problemen mee.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van GFT-afval

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwerking van GFT-afval.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, collega's, uit het jaarverslag van 1999 van de Vlaco blijkt dat vorig jaar 348.000 ton GFT-afval en 390.000 ton groenafval werd ingezameld. Van het GFT-afval kon ongeveer 15 percent niet worden verwerkt. Van het groenafval was dit 25 percent. Wegens een ontoereikende verwerkingscapaciteit worden er jaarlijks tienduizenden tonnen GFT- en groenafval naar Nederland geëxporteerd.

Om de verwerkingscapaciteit op te drijven, zijn er voor de verwerking van het GFT-afval bijkomende installaties nodig. Voor het groenafval denkt men dat Vlaanderen met een structureel verwerkingsprobleem zal blijven kampen, zeker als het bermmaaisel moet worden verwerkt. Bermmaaisel zorgt per jaar voor 200.000 tot 500.000 ton groenafval. Men vreest dat dit afval op niet-vergunde plaatsen zal terechtkomen.

Zal de minister initiatieven nemen om de structurele problemen in verband met de verwerking van het groenafval te verhelpen? Zal de minister voor het bermmaaisel bijzondere maatregelen treffen? Wat kost de verwerking in Nederland?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Het is alleszins de bedoeling om de capaciteit voor de verwerking af te stemmen op het aanbod, zodat er geen overcapaciteit of een tekort aan capaciteit is.

Het huidige capaciteitstekort voor de verwerking van GFT-afval is het gevolg van de plotse sprong voorwaarts in de selectieve omhaling in bepaalde regio's. Het duurt immers een hele tijd vooraleer de extra verwerkingscapaciteit daarvoor beschikbaar is. Bovendien heeft de stijging van de prijs van de huisvuilzak ervoor gezorgd dat de mensen meer geneigd zijn ook daadwerkelijk selectief in te zamelen.

Met betrekking tot de verwerking van het groenafval zijn er een aantal geplande initiatieven niet gerealiseerd en dit om allerlei redenen, zoals onder andere een bouwvergunning die niet in orde was. Daarbij komt de extra aanvoer van bermmaaisel, dat sinds de inwerkingtreding van het Vlarea niet meer rechtstreeks kan worden onderploegd.

Sinds 1 juli 1998 geldt een stort- en verbrandingsverbod op selectief ingezameld groen- en GFT-afval. Vorig jaar werd meer dan 300.000 ton GFT-afval verwerkt en ongeveer 60.000 ton GFT-afval werd in Nederland verwerkt. Met betrekking tot het groenafval moeten de gegevens in de juiste

context worden geplaatst. Het verschil tussen de 390.000 ton die wordt aangevoerd en de 284.000 ton die uiteindelijk wordt gecomposteerd, valt niet uitsluitend te verklaren door export. Het verschil kan men voor het overgrote deel verklaren door de versnippering van het groenafval, met name van de dikkere houtfractie die als mulch wordt gebruikt en waar geen compostering aan te pas komt. De export van groenafval uit Vlaanderen is zeer min.

Het is echter wel zo dat onder andere tuinaananners de neiging hebben zelf het groenafval te composteren. In principe is dat niet problematisch zolang voldoende garanties geboden kunnen worden voor de integrale ketenbewaking en de kwaliteitscontrole van het eindproduct. Het Vlaco vervult in dit alles een belangrijke rol. Indien bij de compostering geen ketenbewaking gebeurt en er geen controle op het eindproduct is, voldoet de geproduceerde compost niet aan de door het Vlarea opgelegde eisen en kan hij niet als secundaire grondstof worden beschouwd.

In het uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval dat door de Vlaamse regering werd goedgekeurd op 21 januari 2000, wordt zowel voor GFT- als voor groencomposterings- installaties in een capaciteitsuitbreiding voorzien. Er zijn vergunningen toegekend, maar dat betekent nog niet dat die installaties werken. Ivago in Gent, IVVA in Maasmechelen, De Sutter in Eeklo en IVVO in Veurne kregen een vergunning voor een uitbreiding van in het totaal 120.000 ton. Daarnaast is er nog de recente uitbreiding van de Dranco-installaties van Igean.

De capaciteitsuitbreiding zal ook gepaard gaan met een uitbreiding van de selectieve inzameling van het GFT-afval, bijvoorbeeld in de regio van IVVO. Bij IVVO heeft men de aanvraag juist ingediend omdat men dan volop kan starten met de uitbreiding van de selectieve ophaling. Bovendien voorziet het uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval ook in het opvoeren van de acties voor thuiscomposteren en het voorkomen van organisch-biologisch afval. Dat zou ook tot een daling van het afval moeten leiden. Het is altijd een beetje zoeken naar wat we kunnen vergunnen zonder met een overcapaciteit te worden geconfronteerd.

Met betrekking tot het groenafval zijn er minder initiatieven voor capaciteitsuitbreiding lopende. In Sint-Truiden is er een nieuwe groencomposteringsinstallatie van de NV Bruno De Winter en op 29 september 2000 werd de nieuwe groencomposteringsinstallatie van IMOG te Zwevelgem geopend. Deze installatie heeft een capaciteit van 30.000 ton.

Dua

Voor het ogenblik is er in een aantal regio's nog steeds sprake van een ondercapaciteit. De groencomposteerders zitten er te dicht tegen de maximale verwerkingscapaciteit aan. Op termijn wordt zoiets onhoudbaar, zeker indien het de bedoeling is de kwaliteit van de compost te blijven waarborgen. Een gerichte uitbreiding van de capaciteit voor groencompostering voor het huidige, maar ook voor het bijkomend groenafval zoals dat van tuinaannemers en bermmaaisel, zal dus in de volgende jaren moeten worden gerealiseerd. Niettemin moet er verder aandacht blijven gaan naar de preventie van groenafval zodat het aanbod niet te groot wordt. Bij de OVAM is men gestart met acties gericht op de openbare besturen en particulieren om ervoor te zorgen dat openbaar groen zo wordt beheerd dat er minder afval is. Denk bijvoorbeeld aan bermbeheer.

Het bermmaaiselprobleem is een moeilijke zaak. Het manifesteert zich punctueel in de tijd. Er zijn dus piekmomenten. We moeten zoeken naar een evenwicht tussen de reductie van de hoeveelheid maaisel waar het kan, en de verwerking ervan waar het moet. Het bermbesluit legt de beheerder op ten vroegste na 15 juni een eerste keer te maaien. Dan krijgt men inderdaad plots grote hoeveelheden te verwerken en wordt de verwerking in composteringsinstallaties problematisch.

Via een goedgekeurd bermbeheerplan kunnen alternatieve scenario's voor het klassieke bermbeheer worden ingevoerd. Men kan opteren voor een verruiging zodat men niet langer jaarlijks, maar slechts om de twee of drie jaar moet maaien. Er kan geopteerd worden voor de aanplanting van houtkanten of voor begrazing door schapen. Op

deze manier kan de hoeveelheid bermmaaisel aanzienlijk worden beperkt. Een consequent maaibeheer met afvoeren van het maaisel volgens het bermbesluit, vermindert op termijn door de versralende werking de hoeveelheid bermmaaisel. Zelfs bij een beperking van de hoeveelheid bermmaaisel zal dat maaisel toch moeten worden verwerkt. Compostering zal, naast het gebruik van het maaisel als veevoeder, nodig blijven.

Met betrekking tot compostering wordt gekeken naar methodes van decentrale voorbehandeling door inkuiling of droging, waardoor de eigenlijke compostering beter kan worden gespreid in de tijd. Over de hele problematiek organiseert de Vlaco een studiedag op 8 november 2000.

De kost van de GFT-compostering bedraagt in Vlaanderen momenteel ongeveer 2.500 à 3.000 frank per ton. In Nederland is er een zekere overcapaciteit voor GFT-compostering waardoor de prijs daar lager ligt. Bovendien schijnen de opgelegde milieunormen er iets minder streng te zijn dan bij ons. Volgens de informatie van de Vlaco liggen de tarieven lager dan 100 gulden of 1.800 frank per ton.

De heer Erik Matthijs : Een oplossing vinden voor dit probleem zal niet eenvoudig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.55 uur.*
